

หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา Anti-Corruption Education

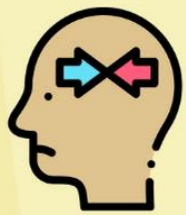
ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 1 “สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต” มุ่งเน้นให้ความสำคัญในกระบวนการปรับสภาพสังคมให้เกิดภาวะที่ “ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลากองสังคมในทุกระดับช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยเพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินการผ่านสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลากองสังคม

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันจัดทำ “หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)” ขึ้น จำนวน 5 หลักสูตร และคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบเมื่อวันที่ 22 พ.ค. 2561 และวันที่ 18 ส.ค. 2563ให้นำหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1 “สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต”

 ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม		 ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลากองสังคมเพื่อต้านทุจริต
 ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต	 เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต	

ชุดวิชาประกอบหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา

1. การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

2. ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

3. STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต

4. พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

ปรับฐานความคิด แก่ทุจริตด้วยจิตพอเพียง เพื่อสังคมแห่งความเอื้ออาทร

การคิดแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ส่วนรวม

มุ่งเน้นปรับระบบการคิดของคนในสังคม ให้สามารถแยกแยะได้ว่าเรื่องใด เป็นประโยชน์ส่วนตน เรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม
ผลประโยชน์ทับซ้อน การขัดกันแห่งผลประโยชน์

ความหมายของ ผลประโยชน์ทับซ้อน

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

แต่กลับเข้าไปมีส่วนได้เสียกับกิจกรรมหรือการดำเนินการที่เอื้อผลประโยชน์ให้กับตนหรือบุคคลอื่น

ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่/การใช้ดุลยพินิจ (เพื่อส่วนรวม) เป็นโดยไม่สุจริต ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อภาครัฐ

ผลประโยชน์ทับซ้อน : ไม่ได้หมายถึงการทุจริตเสมอไป

รูปแบบของ ผลประโยชน์ทับซ้อน

1. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ
2. การทำธุรกิจกับตัวเอง หรือเป็นคู่สัญญา
3. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ
4. การทำงานพิเศษ
5. การรู้ข้อมูลภายใน
6. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
7. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง
8. การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์แก่เครือญาติ หรือพวกพ้อง
9. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น
10. รูปแบบอื่น ๆ

ปรับความคิดเพื่อการแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม

คิดได้

- คิดก่อนทำ
- คิดถึงผลเสียที่กระทบต่อประเทศชาติ
- คิดถึงผู้ที่ได้รับบทลงโทษจากการทุจริต
- คิดถึงผลเสียผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง
- คิดถึงคนรอบข้าง (ครอบครัว วงศ์ตระกูล)
- คิดอย่างมีสติสัมปชัญญะ

- คิดแบบพอเพียง ไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น ประเทศชาติ และสิ่งแวดล้อม
- คิดอย่างรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ
- คิดตามคุณธรรมว่า "ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว"

คิดดี

คิดเป็น

- ไม่เอาประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตน/มาตอบแทนบุญคุณส่วนตน
- เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

- แยกเรื่องประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันอย่างชัดเจน ไม่นำมา ก้าวก้ำกัยกัน ปะปนกัน
- แยกเรื่องหน้าที่และตำแหน่งหน้าที่กับเรื่อง ส่วนตัวออกจากกัน

ความไม่ทนและความอายต่อการทุจริต

มุ่งเน้นให้คนในสังคม มีความละอายที่จะกระทำการทุจริต และเกิดความไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ รวมทั้งเรียนรู้ถึงมูลค่าความเสียหายจากการทุจริต กระบวนการร้องเรียน การทุจริต และมาตรการในการปกป้องคุ้มครองผู้ชี้ช่องหรือแจ้งเบาะแสการทุจริต

ความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต คืออะไร

ความละอาย เป็นการรู้สึกอายและเกรงกลัวต่อสิ่งไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม เพราะเห็นถึงโทษหรือผลกระทบ จึงไม่กล้าที่จะทำในสิ่งที่ผิด ทำให้ไม่หลงทำในสิ่งที่ผิด

ความละอายระดับต้น > การไม่กล้าที่จะทำในสิ่งที่ผิดเนื่องจากกลัวว่า.....จะมีคนรับรู้.....จะได้รับการลงโทษ.....ได้รับความเดือดร้อนจากสิ่งที่ตนเองได้ทำลงไป

ความละอายระดับสูง > การไม่กล้าที่จะทำในสิ่งที่ผิด แม้ว่า..จะไม่มีใคร "รับรู้หรือเห็น" ในสิ่งที่ตนเองได้ทำลงไป แม้เป็นความผิดเล็กน้อย

ความไม่ทน เป็นการแสดงออกต่อการกระทำ ในลักษณะที่ไม่ยินยอม ไม่ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น ความไม่ทนสามารถแสดงออกได้หลายลักษณะ การที่จะมีความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริตมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของแต่ละบุคคล

“ผู้ใหญ่สั่งให้เราทำการทุจริต เรารู้สึก**อาย**แต่ใจที่เราเรียนสาขาพัฒนาชุมชนแล้วต้องไปทำเอกสารที่ไม่ยุติธรรมกับชาวบ้าน **รู้สึกรับไม่ได้** จึงต้องลุกขึ้นมาร้องเรียน”

มาตรการในการปกป้องคุ้มครองผู้ชี้ช่องหรือแจ้งเบาะแสการทุจริต

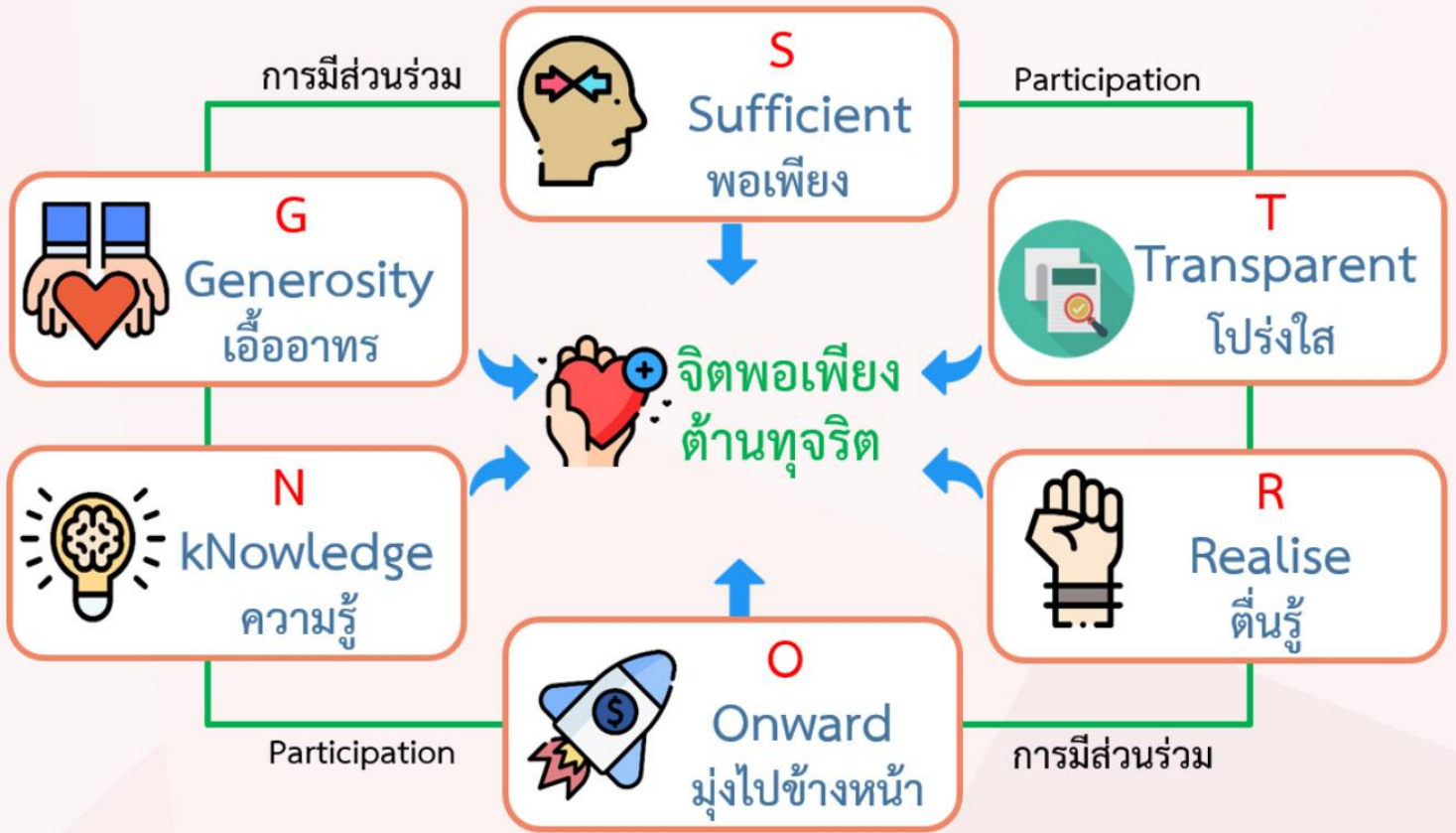
การคุ้มครองช่วยเหลือพยาน กรณีผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์ ผู้ให้ถ้อยคำหรือเบาะแสการทุจริต หรือข้อมูลใด ๆ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วเกิดความไม่ปลอดภัย และมีการร้องขอคุ้มครองพยาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะจัดให้มีมาตรการในการคุ้มครองบุคคลดังกล่าว เพื่อให้พ้นจากความไม่ปลอดภัย หรือคดีใดเป็นคดีที่สมควรให้การช่วยเหลือคุ้มครอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จัดให้มีการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน

STRONG

สร้างผลเมืองที่ดี

ด้วย 3 คำ

“ภูมิคุ้มกันต้านความโกง” จิตพอเพียงต้านทุจริต

- พอเพียง (Sufficient)** → บุคคลสามารถแยกแยะประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นอัตโนมัติ
- โปร่งใส (Transparent)** → สร้างความรู้ความเข้าใจ และวิธีสังเกตความโปร่งใสของโครงการต่าง ๆ
- ตื่นรู้ (Realise)** → เรียนรู้สถานการณ์การทุจริต และพร้อมร่วมมือต่อต้านทุจริต
- มุ่งไปข้างหน้า (Onward)** → ร่วมกันป้องกันและการป้องปราม ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงต่อการทุจริต
- ความรู้ (kNowledge)** → มีความรู้ด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการป้องกันและป้องปรามการทุจริต
- เอื้ออาทร (Generosity)** → ร่วมมือกันพัฒนาชุมชน/สังคม บนพื้นฐานความถูกต้อง มีจิตอาสา ไม่มีผลประโยชน์ตอบแทน

การประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงด้วยโมเดล STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต

ระดับบุคคล : พอเพียง แยกแยะ ตื่นตัว ตระหนักรู้ ต่อต้าน

ระดับชุมชน : รวมตัว ตรวจสอบ เฝ้าระวัง

ระดับองค์กร/ประเทศ : โปร่งใส เป็นธรรม สุจริต มีส่วนร่วม

จิตพอเพียงต้านทุจริต : คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของพลเมืองไทย

พฤติกรรมเปลี่ยน สังคมเปลี่ยน ประเทศเปลี่ยน โลกเปลี่ยน

พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

มุ่งเน้นให้คนในสังคม ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นพลเมือง และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อขับเคลื่อนสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

ความเป็นพลเมือง คือ การเป็นสมาชิกของสังคม ที่มีอิสรภาพ ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม และมีสิทธิเสรีภาพ ควบคู่กับหน้าที่ โดยมีความสามารถในการยอมรับความแตกต่าง และเคารพกติกาในการอยู่ร่วมกัน พร้อมทั้งมีส่วนร่วมต่อความเป็นไปและการแก้ปัญหาของสังคมของตนเอง

คุณลักษณะของความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

1. มีอิสรภาพและพึ่งตนเองได้ ระบบประชาธิปไตยทำให้เกิดหลักสิทธิเสรีภาพ และทำให้ประชาชนมีอิสรภาพ “พลเมือง” จึงเป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อตนเองและพึ่งตนเองได้ ไม่ยอมตนอยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจ หรือภายใต้ “ระบบอุปถัมภ์” ของผู้ใด

2. เคารพสิทธิผู้อื่น ต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และจะต้องไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

3. ยอมรับความแตกต่าง ยอมรับและเคารพความแตกต่างของกันและกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ และจะต้องไม่มีการใช้ความรุนแรงต่อผู้ที่เห็นต่างไปจากตนเอง

4. เห็นคนเท่าเทียมกัน ต้องเคารพหลักความเสมอภาค และจะต้องเห็นคนเท่าเทียมกัน คือ เห็นคนเป็นแนวระนาบ เห็นตนเองเท่าเทียมกับคนอื่น และเห็นคนอื่นเท่าเทียมกับตน ไม่ว่าจะยากดีมีจน ทุกคนล้วนมีศักดิ์ศรีของความเป็นเจ้าของประเทศอย่างเสมอกัน

5. รับผิดชอบต่อสังคม และมองตนเอง เชื่อมโยงกับสังคม เห็นตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

6. เข้าใจระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม

เข้าใจหลักการพื้นฐานของการปกครอง เคารพกติกา และใช้วิถีทางประชาธิปไตยในการแก้ปัญหาโดยไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรง

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

1. ป้องกันการทุจริต (ไม่ให้เกิด/ไม่เกิดซ้ำ)

- การเสนอมาตรการ ความเห็น ข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาลองค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- ส่งเสริมให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วม และร่วมมือในการป้องกันการทุจริต
- เฝ้าระวังเหตุสงสัยอาจนำไปสู่การทุจริต หรือสื่อว่าอาจมีการทุจริต

2. ตรวจสอบทรัพย์สิน (เขียนเลื่อให้วักแล้ว)

- กำหนดว่าผู้ดำรงตำแหน่งใดบ้าง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.
- ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชี ดำเนินการยื่นทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พร้อมหลักฐานพิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน
- ตรวจสอบความถูกต้อง ความมีอยู่จริง และความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่น และเปิดเผยผลการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินว่าผิดปกติหรือไม่
- เปิดเผยเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลบางตำแหน่งเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สส. สว. ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง เป็นต้น

3. ปราบปรามการทุจริต (ทำให้กลัว)

ไต่สวนและดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่รัฐ กรณีร้ายแรงผิดปกติทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดอื่นตามอำนาจหน้าที่ การไต่สวนข้อเท็จจริง เป็นกระบวนการเบื้องต้นในการพิสูจน์การกระทำความผิดเท่านั้น เมื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องส่งฟ้องต่อศาลเพื่อพิจารณาคัดสินต่อไป

4. เสริมประสิทธิภาพ (คุ้มครอง/ให้รางวัล)

- คุ้มครองช่วยเหลือพยาน กรณีไม่ได้รับความปลอดภัย
- กั้นบุคคลไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี กรณีมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และให้การเป็นประโยชน์
- คุ้มครองเจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกผู้บังคับบัญชาสั่งให้กระทำความผิด
- คุ้มครองเจ้าพนักงานของรัฐ กรณีถูกกลั่นแกล้งหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแส
- จ่ายเงินรางวัลให้ผู้ชี้ช่อง แจ้งเบาะแสให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินในคดีร้ายแรงผิดปกติ ในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของมูลค่าทรัพย์สินที่ได้นำส่งกระทรวงการคลัง แต่ไม่เกิน 100 ล้านบาท

การร้องเรียนการทุจริตต่อสำนักงาน ป.ป.ช.

ผู้ร้องเรียนหรือกล่าวหา
ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เสียหาย

วิธีการและสถานที่

1. ร้องเรียนด้วยวาจาต่อ จนท. ป.ป.ช. หรือทำเป็นหนังสือมายื่นหรือส่งไปที่ สำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง/ภาค/ประจำจังหวัด
2. ผ่าน www.nacc.go.th

รายละเอียดคำกล่าวหา

1. ชื่อและที่อยู่ผู้กล่าวหา
2. ชื่อหรือตำแหน่งผู้ถูกร้อง
3. ข้อกล่าวหาและพฤติการณ์การกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา พร้อมพยานหลักฐาน หรือรายละเอียดการร้ายแรงผิดปกติ

การร้องเรียน การให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสว่ามีทุจริต ถ้าได้กระทำโดยสุจริต จะได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิด ทั้งทางแพ่งและทางอาญา

การร้องเรียนเท็จมีโทษจำคุก ≤ 7 ปี ปรับ ≤ 1.4 แสนบาท หรือทั้งจำ/ปรับ